

המאגר הלאומי לשיעורי חברה

מערכי פעילות לכיתה י'
לפתיחת התכנית "התפתחות אישית ומעורבות
חברתית"

המאגר הלאומי לשעת מחנך

צירי שעת המחנך ז' עד י"ב

זהות ושייכות

מעורבות, שותפות ואחריות

הכיתה כקבוצה חברתית

מחויבות למדינת ישראל

אורח חיים דמוקרטי

מנהיגות

לקראת בגרות בעולם משתנה

המאגר הלאומי לשעת מחנך

בהלימה למטרות חזון החמ"ד

בין אדם לעצמו

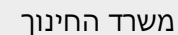
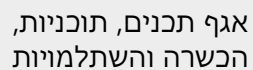
בין אדם לאלוקיו

בין אדם לזולתו

בין אדם לעמו

בין אדם לארצו ולמדינתו

ציר: מעורבות, שותפות ואחריות

התפתחות אישית ומעורבות

חברתית

יחידת שיעורי חינוך לביתה י' לפתיחת הנושא

"יסוד האושר הוא: אהבת
האמת בשכל, אהבת היושר
בחיים, אהבת היופי ברגש,
אהבת הטוב במעשה"
הרב קוק

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

1. ציר מהלך

שיעור 1

שיעור 2

שיעור 3

2. חומרי עזר

- מיומנויות
- ערכים
- פרקטיקות
- חומרי הוראה
- מקורות
- בין תחומי
- נתונים

מבוא למורה

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

3.

ציר: מעורבות שותפות ואחריות
יחידת שיעור חינוך לכיתה י'

נושא היחידה : התכנית להתפתחות אישית
ומעורבות חברתית
פתיחת התכנית

ידע

יחידה זו עוסקת בהכנה לקראת התכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית". במסגרת היחידה נברר את הכוחות והחזקות של התלמידים, נערוך בירור ערכי וניצור מוטיבציה לקראת מעורבות בקהילה.
היחידה מחולקת ל-3 שיעורים:
שיעור 1 יש לי חלום
שיעור 2 מעורבות חברתית: המקום שלי להשפיע
שיעור 3 אני ואתה נשנה את העולם - בירור ערכי

ערכים

מיומנויות

- כבוד האדם והמשפחה.
- צדק חברתי וערכות הדדיות.

תוך אישי: מודעות עצמית, הכוונה עצמית.
בין אישי: מודעות חברתית, התנהלות חברתית

פרקטיקות

1. פיתוח נקודות מבט מגוונות
2. הכרת השונה
3. עידוד מעורבות חברתית

4.

מטרות ושיקולים לבחירה

מטרת היחידה - להכין את התלמידים להתנסות המעשית בתכנית "התפתחות אישית ומעורבות חברתית". ביחידה זו, המיקוד הוא בהכנה האישית, זיהוי כוחות ויצירת מוטיבציה. ביחידה הבאה נעסוק בהיכרות עם הקהילה ומקומות ההתנסות.

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

יש לי חלום

שיעור 1

תקציר: התכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית מיועדת להוביל תהליכים של למידה משמעותית, להעצים את הלומד ולקדם מעורבות חברתית ואזרחית. בפתיחת התכנית, נדון עם התלמידים על כוחות פנימיים, חזקות וחולשות ונציב נקודת פתיחה להתפתחות האישית, ממנה ובעזרתה יוכלו לצמוח.

פתיחה

המנחה יקרין את הסרטון "[ללא ידיים ורגליים וללא דאגות](#)"

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

סבב פתיחה

המנחה יבקש מכל אחד להגיד משפט אחד, או מחשבה אחת שעולים לו בעקבות הצפייה בסרטון המנחה ישאל:
מה היא מוטיבציה עבורכם?
כיצד "משיגים" מוטיבציה?
מה מניע אתכם?

מיומנות תוך אישית:
מודעות עצמית, הכוונה עצמית
מיומנות קוגניטיבית:
חשיבה יצירתית

כבוד האדם
צדק חברתי וערכות הדדיות

פיתוח נקודות מבט מגוונות

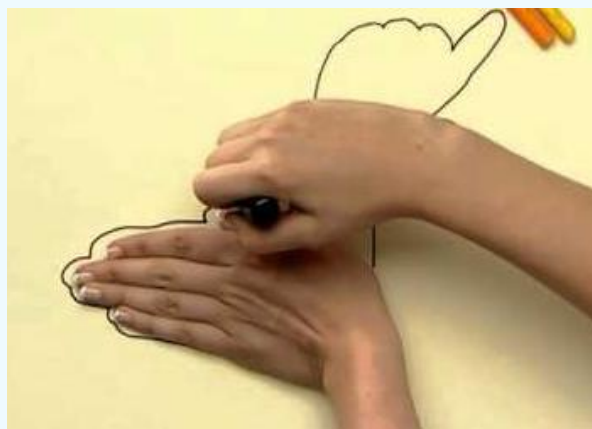

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

יש לי חלום

שיעור 1

1. המנחה יחלק לכל משתתף דף חלק ויבקש לצייר

מצד אחד של הדף את שתי כפות הידיים שלו

ומהצד השני ענן

1. המנחה יבקש מכל המשתתפים לכתוב בתוך הענן שציירו:

שאיפה או חלום שהוא מתכוון להגשים

3. לאחר שכולם כתבו, המנחה יבקש להפוך את הדף ולכתוב בתוך הציור של היד החזקה שלו:

כוחות שעומדים לרשותי כדי להגשים את החלום שכתבתי

למנחה, מצורף שקף עם חזקות אפשריות. אפשר להקרין בפני התלמידים כדי להמשיג ולהרחיב את תפיסת החזקות שלהם.

4. המנחה יבקש לכתוב בתוך ציור היד השנייה:

אילו חולשות אתם מזהים בעצמכם בדרך להגשמת החלום?

שאלות לדיון

- איך הרגשתם בעת מילוי המשימה?
- מה היה קל עבורכם (לכתוב חזקות/חולשות? לחשוב על חלום)?
- האם משהו רוצה לשתף בחלום שכתב?
- האם החלומות שכתבתם ברי מימוש? שתפו
- מה קורה כשאתם לא מצליחים לממש שאיפה או חלום?
- מה הגורמים המניעים אתכם? מה נותן לכם מוטיבציה לעשייה?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנות תוך אישית: מודעות עצמית,

הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

דיגיטלית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

כבוד האדם והמשפחה,
צדק חברתי וערכות הדדיות

פיתוח נקודות מבט מגוונות,
הכרת השונה

דוגמאות לחוזקות אפשריות

משחק

מנהיגות

סקרנות

טוב לב

יצירתיות

מדעים

חשיבה
לוגית

בישול
ואפייה

הקשבה

ספורט

עזרה
לזולת

נחישות

יזמות

חשבון

ביקורתיות

ארגון

ריכוז

אחריות

עצמאות

אינטואיציה

אמנות

מיקוד

טיפול
בבעלי
חיים

אסרטיביות

מסתדר
בכל מצב

לומד
עצמאי

ראייה
מרחבית

חוכמה

הדרכה

רעיונות

ניקיון

הצבת
מטרות

ידע
עולם

שפות

חברות

מוזיקה

ניווט

נדיבות

כושר
הסתגלות

סקרנות

יושרה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

יש לי חלום

שיעור 1

סיכום

ההתפתחות האישית של כל אחד מכם היא נקודת המוצא לתכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית. הכוחות המניעים אתכם והחולשות הנמצאות בכם יניעו את המעורבות הקהילתית שתתנסו בה. כאשר העשייה תגיע מתוך עצמכם ומהמוטיבציה הפנימית שלכם תמצאו את הכוחות לביצועה באופן המשמעותי ביותר.

המנחה יקרין את הסרטון כדורגל על המים

שאלות לסיכום

- כל אחד לעצמו: באילו דברים, בתוך עצמכם, תרצו להתפתח ולהתחזק במסגרת התכנית? כיצד לדעתכם תוכלו לעשות זאת?
- באיזו מידה החזקות שלכם יכולות לסייע להעצמה בחולשות של אחרים מהקבוצה?
- המנחה יזמין את מי שמעוניין לשתף בתובנות אישיות מהפעילות

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנות תוך אישית: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

ביצועי הבנה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיעור 2

מעורבות חברתית – המקום שלי להשפיע

תקציר:

בפעילות זו נבחן היבטים שונים של מעורבות חברתית ונסייע למשתתפים למקם את עצמם מול היבטים אלו. המטרה היא בירור ערכי ופיתוח מוטיבציה לשם קידום ההתפתחות האישית וההתנסות במעורבות חברתית.

פתיחה:

המנחה יקרין את הסרטון על נתינה הדדית ויערוך דיון קצר לפתיחה

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

שאלות לדיון

- איזה חלק הכי אהבתם בסרטון? מדוע?
- האם כל המעשים המוצגים בסרטון נחשבים "מעורבות"? מדוע?

למנחה:

כל המעשים בסרטון מעידים על ערנות של האחד כלפי צורך של מישהו אחר, ללא כוונת רווח אישי. חשוב לציין שלא תמיד הנתינה היא ל"חלש" ביותר או לנזקק, אלא כל אחד יכול להיות בצד הנותן ובצד המקבל. זו התפיסה של התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית.

מיומנות תוך אישית: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכי הדדית

ביצועי הבנה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיעור 2

מעורבות חברתית – המקום שלי להשפיע

מהלך הפעילות

המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות של ארבעה. כל קבוצה תקבל דף ובו מצבים חברתיים שונים. על חברי הקבוצה לנסות להחליט על תגובה נכונה לדעתם בכל אחד מהמצבים.

במליאה

- המנחה יבקש מכל קבוצה להציג את המצבים שהיא דנה בהם ולהתייחס בקצרה למצבים שהתעוררה מחלוקת בדבר התגובה הראויה להם.

שאלות לדיון

- לדעתכם, האם מצבים אלו מתארים מעורבות חברתית? הסבירו.
- האם במצבים דומים אתם נוהגים להגיב בדרך שאותה ציינתם כרצויה? נמקו (חשוב להתייחס לפער בין הראוי בעינינו לבין העשייה שלנו בפועל).
- האם התערבות לטובת מישהו מוכר נחשבת למעורבות חברתית? הסבירו.
- לדעתכם, מהי ערנות? האם היא נחשבת בעיניכם למעורבות חברתית?
- מעורבות חברתית כוללת רצף תגובות – מערנות ורגישות חברתית ועד עשייה למען האחר. האם אתם מסכימים להגדרה זו? נמקו.
- היכן הייתם ממקמים את עצמכם על רצף זה? הדגימו.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנות תוך אישית: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

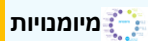
מיומנות קוגניטיבית: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

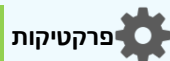

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

ביצועי הבנה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

שיעור 2

מעורבות חברתית – המקום שלי להשפיע

סיכום

בפעילות זו בחנו מצבים חברתיים שונים והבהרנו את המושג מעורבות חברתית. גילינו שכל אחד יכול להשפיע ושמעורבות גדולה מתחילה בדברים קטנים.

המנחה יקרין את הסרטון "[תמורה למעשה טוב](#)" ויערוך דיון לסיכום

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

שאלות לדיון

- התכנית נקראת "התפתחות אישית ומעורבות חברתית", האם לדעתכם שני המושגים סותרים אחד את השני או משלימים? הסבירו
- האם למדתם על עצמכם ו/או על חבריכם משהו חדש במהלך הפעילות?
- כיצד תיישמו בחיי היומיום ובהתנסות המעשית את התפיסה שלכם לגבי מעורבות חברתית?

מיומנות תוך אישית: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

שיח ערכי על בסיס טקסט

עידוד מעורבות חברתית

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

אני ואתה נשנה את העולם – בירור ערכי

שיעור 3

תקציר: בשיעור זה נעסוק בערכים המניעים למעורבות חברתית נבהיר את הרצף שבין אי-מעורבות למעורבות גבוהה. נעורר בקרב המשתתפים מוטיבציה למעורבות בקהילה הנובעת מאמונה שיש ביכולתם לגרום לשינוי בחברה ונברר כיצד ערכים אישיים מניעים לפעולה.

פתיחה

המנחה יקרין את הסרטון:

אות המתנדב – יובל פלג 2018

שאלות לדיון בעקבות הסרטון

- אילו ערכים מניעים את הנער בסרטון לעשייה החברתית שלו?
- **"...על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"** (משנה אבות א, ב) כיצד אתם מבינים משנה זו? מה הקשר שלה לעשייה חברתית?

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

מיומנות תוך אישית: מודעות

עצמית, הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית: חשיבה

ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות

שפתית

מיומנות בין אישית: התנהלות

חברתית

כבוד האדם והמשפחה,

צדק חברתי וערכות הדדיות

ביצועי הבנה

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

אני ואתה נשנה את העולם – בירור ערכי

שיעור 3

מהלך הפעילות

שלב א' - במליאה

1. המנחה יתלה בריסטולים [שעליהם מילות השירים](#) על קירות החדר. יש ליצור מרווח בין הבריסטולים.
2. המשתתפים יעברו בין הבריסטולים, יקראו את הכתוב ויעמדו ליד השיר שמילותיו מבטאות את דרך מעורבותם בחברה. בזמן הסבב, רצוי להשמיע את השירים.

שלב ב' - קבוצתי

- המשתתפים ישבו בקבוצות על-פי השירים שבחרו.
- כל משתתף יספר לחברי הקבוצה מדוע בחר בשיר.
- כל קבוצה תתכונן להציג בפני המליאה את דרך המעורבות החברתית המתבטאת בשיר ואת דעת הקבוצה בנושא.

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

במליאה

כל קבוצה תציג את השיר שבחרה ואת עיקרי הדיון הקבוצתי

שאלות לדיון

- אילו ערכים עולים בשירים השונים?
- מה כל אחד מכם מרוויח או מפסיד בעמדה שנקטתם?
- מה יחס החברה ל"יושבים על הגדר"? מה יחסה לאלה שרוצים לשנות את העולם? מה יחסה לאלה ש"שוכבים על הגב"? (הערצה, חושבים שהם "פראירים", מבינים אותם, כועסים עליהם).
- לאיזו קבוצה מקבוצות אלו אתם שייכים? לאיזו קבוצה הייתם רוצים להשתייך? הסבירו.

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

אני ואתה נשנה את העולם –
בירור ערכי

שיעור 3

שירי מעורבות

יושב על הגדר

(מילים: אריק איינשטיין, לחן: שלום חנוך)
יושב על הגדר, רגל פה רגל שם, יושב על
הגדר, בסדר עם כולם...

קליפ
מילים

אני ואתה נשנה את העולם

(מילים: אריק איינשטיין, לחן: מיקי גבריאלוב)
אני ואתה נשנה את העולם.
אני ואתה, אז יבואו כבר כולם...

קליפ
מילים

לתת

(מילים: חמוטל בן-זאב, לחן: בועז שרעבי)
לתת את הנשמה ואת הלב,
לתת כשאתה אוהב.
עוד תלמד לתת...

קליפ
מילים

אנשים טובים

(מילים: נועם חורב, לחן: רמי קלינשטיין)
לא צריך לחפש מלאכים בשמיים, הם
מתהלכים בינינו, על פני האדמה...

קליפ
מילים

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

אני ואתה נשנה את העולם –
בירור ערכי

שיעור 3

שירי מעורבות

אחרי ככלות הקול והתמונה
(מילים: יענקלה רוטבליט, לחן: יזהר
אשדות)
מתי בפעם האחרונה
עשית משהו בשביל מישהו..

קליפ
מילים

פשוט אנשים

(מילים ולחן: אודי דמארי ביצוע: אברהם פריד)
כל העולם מתקיים ונושם ועומד
רק בזכות אנשים כה תמימים

קליפ
מילים

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

תיק תכניות לימודים - יחידות הוראה

אני ואתה נשנה את העולם – בירור ערכי

שיעור 3

סיכום

בפעילות זו הבהרנו את הערכים העומדים בבסיס התכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית וגיבשנו עמדה אישית בנוגע לערכים אלו. בירור ערכי אישי יסייע להגברת המוטיבציה להתנסות במעורבות ולפיתוח האישי של על תלמיד.

לסיכום

המנחה יקרין את הסרטון: [מעשה נדיבות מדהים](#)

פתיחה

גוף - מהלך

סיכום

שאלות לדיון

1. איזה קטע בסרטון נגע ללבכם? מדוע?
2. מצפייה בסרטון, עולה הניגוד בין אדישות למעורבות. מהי עמדתכם בנושא? האם אתם מזדהים עם מי שמודעים לבעיות וסוגיות בחברה או עם אלו המעדיפים "לעצום עיניים"?
3. כיצד עמדה זו מתבטאת בחיי היומיום שלכם? שתפו.
4. בפרשת כי תצא, בהקשר של מצוות השבת אבדה מופיע הביטוי "לא תוכל להתעלם". מהי לדעתכם משמעות הביטוי? כיצד הוא בא לידי ביטוי במציאות החיים שלנו?

מיומנות תוך אישית: מודעות עצמית, הכוונה עצמית

מיומנות קוגניטיבית: חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, אוריינות שפתית
מיומנות בין אישית: התנהלות חברתית

כבוד האדם והמשפחה,
צדק חברתי וערכות הדדיות
מחויבות לערכי מדינת ישראל
כמדינה יהודית ודמוקרטית.

עידוד מעורבות חברתית

